

Николаєва Валентина Іванівна

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент
кафедри соціології управління Донецького державного
університету управління
ORCID: 0000-0003-4594-303X
e-mail: valennik@gmail.com*

ВПЛИВ НОВІТНІХ КОНЦЕПЦІЙ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В КРАЇНАХ ЄС НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Розглянуто досвід та інноваційні методи управління і стандартні процедури в державному управлінні країн Європейського Союзу та їх вплив на ефективність надання соціальних послуг. Зроблено аналіз розповсюдження неоліберальних політичних переконань та принципів нового державного управління (далі – NPM) у європейських країнах із початку 80-х рр. XX ст. і до сьогодні, що суттєво вплинуло на існуючу систему соціальної роботи. Виокремлено дієві інструменти: інформатизація, дебіюрократизація, децентралізація, деінституціалізація, деконцентрація (аутсорсинг), приватизація та запровадження економічних механізмів регулювання управлінських процесів і сервісне адміністрування, які можна впровадити у реформування державного управління системою соціальної роботи в українському суспільстві.

Ключові слова: NPM – нове державне управління; соціальна робота; соціальні послуги; реформування; система соціальної роботи.

Постановка проблеми. Розвиток сучасного професійного державного управління в Європейському Союзі (далі – ЄС) почалося з простих, але стратегічних завдань, таких як забезпечення стабільності державної влади та регулювання основних суспільних процесів. Подальша диференціація призвела до завдань надання соціальних послуг, що становлять суспільний інтерес для користувачів, запобігання та надання допомоги людям у випадках соціальних та інших ризиків (бідність, безробіття, хвороби тощо), тобто створення дієвої системи соціальної роботи.

Централізація чи децентралізація, інституціалізація чи деінституціалізація – це процеси, які можуть відбуватися при взаємодії між центральними державними органами і адміністрацією, з одного боку, і місцевими та регіональними органами влади – з іншого.

Добре керівництво та управління в країнах ЄС є запорукою успішного функціонування і розвитку державних соціальних служб та досягнення кращих результатів для користувачів послуг [1]. У важкі економічні часи, коли лідери і менеджери в державному секторі стикаються зі зростаючими потребами та скороченням ресурсів і приймають важкі рішення щодо бюджетів та організаційних змін, важливо враховувати якості розвитку навиків і підтримку, необхідні лідерам та менеджерам для забезпечення, стійкості й ефективних соціальних послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З початку ХХІ ст. у Європі організація соціальної роботи піддається періоду самоперевірки і змін. Світові процеси глобалізму впливають на соціальну роботу, яка одночасно традиційно повинна задовольняти потреби на локальному рівні. Цього концепту дотримуються С. Хакет [2], Н. Горішна [3], Т. Семигіна [4], Л. Доминелли [5], К. Ліонз [6], М. Пейн [7], С. Триггед [8]. Модернізація соціальної роботи робить все більший акцент на фактичних даних щодо прийняття рішень, укладення контрактів та надання послуг, а також оцінки та аудиту.

Проблеми реформування державного управління досліджували зарубіжні вчені: І. Бенкс, М. Басер, Т. Берцель, П. Біркіншоу, Дж. Букаерт, В. Вайс, Т. Габлер, Ж. Зіллер, М. Кларк, Дж. Клейтон, Х. Маргетс, О. Майерс, С. Монтін, С. Поллітт, М. Портер, Ф. Хольгер, К. Худ, Р. Фостер, Л. Фуллер, Ф. Шнапп, Й. Шумпетер та інші. Серед вітчизняних науковців доцільно виокремити Г. Андрощука, О. Бандурку, Ю. Битяка, В. Бесчасного, М. Гнидюка, О. Власенка, В. Євдокименка, Л. Мельничук, Я. Михайлюка, І. Колосовську, Є. Легезу, М. Пухтинського, Г. Писаренка, В. Тимощука, Х. Хачатуряна та інших.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість наукових праць, особливої значущості набуває вивчення досвіду європейських країн із окресленої проблематики, а також аспектів теоретичних та практичних інструментів державного управління системою соціальної роботи. Мета статті полягає у аналізі та виявленні результатів впливу новітніх концепцій державного управління в країнах ЄС на розвиток системи соціальної роботи та визначення позитивних практик для подальшої імплементації у вітчизняне реформування державного управління соціальною сферою.

Виклад основного матеріалу. На думку С. Поллітт і Дж. Букаерт, існує чотири основні стратегії реформ: підтримувати, модернізувати, продавати або мінімізувати [9, 10]. Збереження коштів сприяє дотриманню і поступовому поліпшенню або вдосконаленню класичної веберівської моделі державного управління як раціонального, добре організованого механізму з професіоналізмом, неупередженістю, законністю і стандартизованими бюрократичними процедурами. Модернізація означає внесення більш фундаментальних змін у структуру та функціонування державного управління (автономні агентства, бюджетування виробництва, трудові договори тощо).

Територіальне самоврядування як на місцевому, так і на регіональному рівні слугує протиположністю центральному управлінню. Державна влада робить внесок у стандарти демократії, служить місцевим і регіональним громадам або спільнотам, сприяє та підтримує місцевий і регіональний розвиток. Державні послуги (послуги, що представляють спільний інтерес у нових європейських умовах) надаються громадянам, користувачам і споживачам, які становлять суспільний інтерес.

Європейська модель деінституціалізації (далі – ДІ) системи соціальної роботи та підтримки вразливих категорій населення вважається на сьогодні найбільш збалансованою та ефективною, насамперед це стосується роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування. Розбудові цієї моделі сприяли реформи у державному управлінні та удосконалення його механізмів: правового, соціально-економічного, організаційного, інформаційного тощо. Саме державне управління відіграло домінуючу роль у реформуванні системи соціальної роботи з сім'ями із дітьми.

Водночас на державному, регіональному та місцевому рівнях реалізовувалися заходи соціальної політики, які ґрунтувалися на теорії держави загального добробуту, тобто створення сприятливих, рівних умов життя, забезпечення соціальної справедливості для усіх верств населення.

Застосування інноваційних методів управління та стандартних процедур у державному управлінні одночасно створюють виклик цінностям соціальної роботи, переводячи соціальні послуги у поле більше регуляторних практик. Соціальна практика багатьох європейських розвинених країн свідчить про те, що пошук найбільш адекватних способів взаємодії державного управління, економіки і соціальної сфери при вирішенні єдиних національних завдань, при визнанні панівної ролі принципу загальності добробуту означає зближення відмінних, навіть раніше протилежних, моделей соціальної політики й, відповідно, позначається на системі соціальної роботи.

Окрім того, інституціалізація соціальної роботи пов'язана з соціально-політичними перетвореннями в світі, зі зміною статусу людини, з глобальними трансформаціями в сучасному суспільстві. Основою цієї добре налагодженої в світі державної та суспільної системи є традиції благодійності, особливі для кожної країни.

Необхідно звернути увагу на системи соціального забезпечення в ЄС, які є складовими соціальної роботи і тісно пов'язані з системою безпеки. За М. Боммом, А. Шерром, систему соціального забезпечення суспільства можна розділити на дві підсистеми:

1) будь-яка форма державного або приватного страхування від виникаючих соціальних обставин (наприклад, хвороба, безробіття, інвалідність, медична допомога тощо), що ґрунтуються на ідеї солідарності: кожна людина повинна бути захищена від ризиків для життя, за які вона не несе індивідуальної відповідальності;

2) люди застраховані від проблем та ризиків, які не є конкретними (наприклад, борг, наркоманія, освітні проблеми тощо).

Соціальна робота опікується цими питаннями та підходить до проблем достатньо широко. Процедура відбувається як спільне виробництво соціального працівника та клієнта і базується на принципах довіри. Роль держави у цьому процесі:

– гарантувати доступ до послуг усім, хто має право на отримання допомоги;

- позбавити клієнтів від великих витрат;
- переконатися в наявності достатньої кількості послуг;
- захищати клієнтів від втручання у їх самостійність.

Завдяки цій всеохоплюючій процедурі тривають дискусії щодо кількісної організації соціальної роботи у всіх європейських країнах. Поки професіоналізація та розширення послуг зростають у Фінляндії чи Норвегії, в інших країнах (наприклад, Великобританії, Німеччині, Франції тощо) побоюються, що професійна соціальна робота зростає занадто швидко та її потрібно стримувати [11].

У цей момент стає зрозуміло, що тут може розвиватися третя система безпеки, яка піклується і розвиває класичну функцію допомоги. Така система зараз розвивається в ліберальних та консервативних державах і, певною мірою, в нордичній моделі. Такий підхід залучає до здійснення соціальної роботи волонтерів, сусідів, колег і вступає в дію, коли формалізована допомога недостатня і нестійка, або коли відсутня можливість самопомоги (центр безпритульних, роздача їжі нужденним), чи коли наслідки не дуже помітні (наприклад, завдання “класично” молодіжної роботи, зокрема розважальні заходи, відпустка діяльності тощо). З європейського боку цей процес залучення волонтерів та “маргіналізації” соціальної роботи є дуже важливим. Водночас це створює своєрідну загрозу професійній соціальній роботі і може призвести до серйозних наслідків для суспільства, коли соціальний фактор може не лише знецінитися, але й зовсім зникнути. Соціальна робота повинна організовувати конструктивні способи спільної роботи з волонтерами, а також чітко визначати межі між професійними та добровільними формами втручання.

Отже, сучасне європейське суспільство хоче зменшити свій вплив у соціальній сфері під приводом гарантування громадянам більшої індивідуальності та самовизначення. Окрім того, сучасна держава обіцяє зберегти державну відповідальність як найнижчу, а також розробити нові форми розподілу соціальних послуг у контексті філософії NPM – New Public Management (нового державного управління).

Для соціальної роботи нова політична стратегія може бути небезпекою, що зростає. А саме, термін “соціальна робота” може замінитись терміном “соціальні послуги”. Європейська тенденція у цьому напрямку чітко простежується і призводить до багатьох формулювань “Принципів обслуговування” та “Стандартів обслуговування” (наприклад, у Великобританії, Чехії, Словаччині тощо). Це може призвести до того, що соціальна робота втратить свою політичну та критичну функцію і натомість отримає позитивну спрямованість [12].

Тож не дивно, що система соціальної роботи займає найсильніші позиції (відносно спостерігаються) у тих країнах, у яких вона розвинена всебічно (теоретично і практично), наприклад у північних європейських країнах. Є країни, де соціальна робота просто вважається практикою (наприклад, Великобританія,

Франція), а є, у яких вона розглядається лише як наука (наприклад, Чехія, Словаччина тощо).

Зауважмо, елементи передачі та децентралізованого прийняття рішень NPM можуть мати позитивний вплив на практику соціальної роботи. Аудит та інспекція, а також показники ефективності повинні забезпечувати виконання політичних та організаційних цілей, роблячи соціально-побутові послуги ефективнішими та відповідальнішими для потреб та уподобань споживачів. Для досягнення конкретних виробничих цілей часто використовуються інструменти вимірювання продуктивності. Метою є моніторинг часу на обробку та збільшення кількості місць активації та індивідуальних планів для одержувачів соціальної допомоги і кваліфікаційних надбавок. Як професіонали, соціальні працівники повинні приймати самостійні рішення щодо найкращих доступних заходів для кожного клієнта. Як частина управління зайнятості та добробуту, соціальні працівники є “об’єктами”, відповідальними за досягнення прийнятих цілей політики відповідно до основних цілей реформи [13].

У розвинутих європейських країнах із початку 80-х рр. XX ст. поява і розповсюдження неоліберальних політичних переконань та принципів NPM суттєво вплинули на інституційну і діючу ситуацію в наданні соціальних послуг. Зокрема на квазімонополію, яку місцева влада використовувала в наданні соціальних послуг як ключовий елемент післявоєнного “соціал-демократичного режиму добробуту”, що була радикально скасована після 1980 р. при неоліберальному уряді М. Тетчер, який відкрив ринок послуг для всіх (здебільшого для приватно-комерційного сектору) [14]. Винятком є шведська модель надання соціальних послуг, яка зберегла соціал-демократичні традиції надання соціальних послуг муніципальними органами влади; але були введені квазіринкові механізми, такі як: поділ між споживачем і постачальником для надання послуг на місцевому рівні, додавання підприємницьких принципів роботи [15].

Із середини 2000 р., по-перше, завдяки зусиллям ЄС, спрямованим на лібералізацію ринку, аутсорсинг і приватизація продовжують зміцнювати ринкові позиції і частку постачальників із приватного сектору; по-друге, простежується повернення послуг до державного/муніципального сектору; по-третє, з’явилися організації та суб’єкти третього сектору (недержавні та некомерційні організації) в наданні публічних соціальних послуг і допомоги нужденним [16]. Окрім того, у цей період більшість європейських урядів вдалися до політики жорсткої економії і скорочення витрат. Наслідком такої політики стало звільнення державного сектору від його прямої фінансової та оперативної відповідальності за надання соціальних послуг та “низхідна” активація і використання фінансового і операційного потенціалу організацій та суб’єктів третього сектору.

Саме “низхідна” активація спонукала виникненню повсюдно з 2011 р., за ініціативою ЄС, соціальних підприємств, які, як правило, були засновані на змішаній концепції поєднання підприємницької орієнтації із зобов’язанням “загального добробуту”.

Іншим прикладом низхідної політичної ініціативи є так звана програма “Велике суспільство”, яка була оприлюднена в Великобританії у 2010 р. коаліційним урядом під керівництвом Д. Кемерона. Вона була спрямована на скорочення державних витрат на публічні соціальні послуги, закликаючи і зобов’язуючи громадські суб’єкти (соціальні підприємства, кооперативи тощо) брати участь у наданні соціальних послуг та догляду [17]. На сьогодні існує майже 1400 соціальних кооперативів (кооперативних соціальних організацій), половина з яких займається доглядом за дітьми, літніми людьми та людьми з інвалідністю [18, 19].

У Німеччині з’явилося приблизно 330 соціальних кооперативів (Sozialgenossenschaften) із загальної кількості майже 7500 кооперативів. Більшість із них були засновані з початку 2000-х рр. (половина – як кооперативи самодопомоги і одна третина – як кооперативи “солідарності”, тобто з альтруїстичною орієнтацією) [20]. У Великобританії кооперативи “вийшли з широкого спектру послуг місцевих органів влади, включаючи соціальну допомогу для дорослих ... послуги для дітей ... і соціальну допомогу”. Окрім того, у відповідь на заходи бюджетної економії і подальше скорочення надання соціальних послуг, “соціальні” ініціативи самодопомоги були втілені в життя та спрямовані на надання послуг і турботу про себе і про інших [21].

Натомість, хоча третій сектор може мобілізувати додаткові фінансові ресурси (пожертви, членські внески, збори з користувачів), кадрові ресурси (волонтери), а також підприємницькі та організаційні навички (насамперед у разі соціальних підприємств), довговічність і тривалість їх залучення і зростання вирішальною мірою залежать від наявності достатнього державного фінансування. На значимості цього фінансового аспекту було акцентовано в недавньому великому міжнародному дослідженні третього сектора [22]. Водночас, саме ця фінансова залежність і, що виникає з цього, необхідність боротися за таке (при наявності) державне фінансування, змушують організації третього сектора в нинішньому адміністративному середовищі у формі нового державного управління укладати “контракт”, заснований на чітких процедурах управління, де умови поставки строго визначені державними органами.

Отже, інститути надання державних і соціальних послуг, стимульовані лібералізацією ринку ЄС, були радикально реструктуровані шляхом корпоратизації, аутсорсингу і приватизації доставки послуг.

Загалом, соціальні служби організовані неоднаково в Європі з різними ролями і обов’язками. Це може враховувати захист і сприяння благополуччю дітей та молоді, розширення прав і можливостей сімей та громад, надання людям, найбільш віддаленим від ринку праці, доступу до працевлаштування і інших значимих видів діяльності, допомога людям з інвалідністю для самостійнішого життя і турбота про людей у наступні роки життя.

Соціальні служби все частіше працюють у тісному контакті з іншими службами, зокрема зайнятості, охорони здоров’я, житла, освіти та відновлення,

а також є інтегрованими соціальними службами або центрами [23 – 25]. Вони можуть надаватися державними, некомерційними або комерційними організаціями і, як правило, фінансуються з податків та страхування і регулюються державними органами.

У контексті ЄС “соціальні послуги загального інтересу”, як прийнято вважати, відіграють вирішальну роль у поліпшенні якості життя та забезпеченні соціального захисту та охоплюють:

- соціальне забезпечення;
- служби зайнятості та навчання;
- соціальне житло;
- догляд за дітьми;
- тривалий догляд;
- послуги соціальної допомоги.

Загальним інструментом реалізації намічених напрямів стала орієнтація діяльності органів державного управління на концепцію управління за результатами, зосереджену, зокрема, на підвищенні якості бюджетних послуг шляхом активної співпраці органів державного управління з некомерційними структурами, з населенням.

Новітні концепції державного управління, орієнтовані на високу якість обслуговування населення, враховують інформаційні імперативи. Інформаційна парадигма державного управління визначає тенденції ставлення до інформації як до стратегічного ресурсу. Належне інформаційне забезпечення управлінських процесів є необхідною базою ухвалення ефективних управлінських рішень [26]. Основні ідеї, програма та заходи щодо застосування інформаційних і комунікаційних технологій у державному управлінні прийняті в країнах ЄС у формі концепції електронного уряду, стратегія впровадження якої спрямована на забезпечення можливості надання державних послуг здебільшого через Інтернет на всіх рівнях влади.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Концепція NPM передбачає децентралізацію органів державного управління. Для модернізації державного управління системою соціальної роботи в Україні позитивним було б застосування певних елементів, а саме: сучасні інформаційні технології; принципи соціального партнерства; методи та інструменти концепцій NPM. Наразі потрібно уникати “сліпого” копіювання європейських реформ державного управління у сфері надання соціальних послуг.

Різні проблеми модернізації вказують на деякі цікаві відмінності і подібності між різними адміністративними традиціями. Як було зазначено, крім електронного уряду, підзвітності та орієнтації на клієнта, які займають пріоритетне місце в усіх традиціях, актуальність інших тем реформ значно варіюється, що ускладнює твердження про “спільні” тенденції у ЄС.

Країни із перехідною економікою скептичніше ставляться до питань модернізації, насамперед до вирівнювання зайнятості в державному і приватному секторах, децентралізації кадрів, відкритого уряду, управління ефективністю, ринкових реформ і нового державного управління загалом. Однак у цих країнах політична децентралізація має значно більше значення. Для середземноморських країн хороше управління набагато актуальніше, ніж в інших традиціях (окрім англосаксонської), хоча і схоже на континентальне.

Для країн із перехідною економікою реформи відкритого уряду мають першочергове значення, тоді як децентралізація, ринкові механізми і економія / заощадження відіграють незначну роль, порівняно з іншими країнами. Позиційні державні адміністрації надають вагоміше значення більшості тем державної модернізації, насамперед ринкових механізмів, адміністративної децентралізації, децентралізації персоналу і приватної участі сектора. Для заснованих на кар'єрі державних адміністрацій характерна значно вища тенденція дотримуватися традиційної бюрократично-ієрархічної і правової систем державного управління.

Отже, органічне впровадження ринкових методів і принципів відповідного управління обумовило визначення основних напрямів адаптації до сучасних умов діючих у провідних країнах ЄС систем державного управління. Йдеться про інформатизацію, дебюрократизацію, децентралізацію, деконцентрацію (аутсорсинг), приватизацію та запровадження економічних механізмів регулювання управлінських процесів і сервісне адміністрування, які можна запровадити у реформування державного управління системою соціальної роботи в українському суспільстві.

Список використаної літератури

1. Avby G., Nilsen P., Dahlgren M. A. Ways of Understanding Evidence-Based Practice in Social Work: Qualitative Study // *British Journal of Social Work*. 2014. № 44(6). P. 1366—1383.
2. Хакетт С. Стандарты социальной работы и программы подготовки специалистов социальной сферы: видение проблемы // *Практична психологія та соціальна робота*. 2001. № 4. С. 9—11.
3. Горішна Н. Сучасні тенденції розвитку соціальної роботи та підготовки соціальних працівників // *Social work & Education*. 2017. № 4(2). P. 8—22.
4. Семигіна Т. В. Міжнародна соціальна робота: глобальні пріоритети соціального розвитку і нове визначення соціальної роботи // *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2015. № 1/2. С. 6—11.
5. Dominelli L. *Social Work in a Globalising World*. Oxford : Polity Press, 2010. 224 p.
6. Lyons K. Globalization and Social Work: International and Local Implications // *British Journal of Social Work*. 2006. Vol. 36 (3). P. 365—380.
7. Payne M. *Globalization and International Social Work: Postmodern Change and Challenge*, Gurid Aga Askeland. Aldershot : Ashgate, 2008. 202 p.
8. Trygged S. Balancing the Global and the Local: Some Normative Reflections on International Social Work // *International Social Work*. 2010. Vol. 53(5). P. 644—655.

9. Pollitt C., Bouckaert G. Evaluating Public Management Reforms: An International Perspective // *Revista Internacional de Estudos Politicos* (Rio de Janeiro). 2001. № 3 (Especial). P. 167—192.
10. Pollitt C., Bouckaert G. Evaluating Public Management Reforms: An International Perspective // Wollmann H. (Ed.) *Evaluation in Public-Sector Reform: Concepts and Practice in International Perspective*. Cheltenham ; Northampton : Edward Elgar, 2003. P. 22.
11. Bommers M., Scherr A. Sozialarbeit als Exklusionsvermeidung, Inklusionsvermittlung und/oder Exklusionsverwaltung // Merten R. (Hrsg.) *Sozialarbeitswissenschaft – Kontroversen und Perspektiven*. Neuwied ; Kriftel ; Berlin ; Luchterhand Verlag, 1996. P. 93—119.
12. Erath P. Social Work in Europe – European Social Work. *European sw*. 2010. URL : http://periodika.osu.cz/eris/dok/2010-02/article-social_work_in_eu.pdf (date of using: 10.10.2019).
13. Jessen J. T. Public governance-constraints and challenges for social work practice // *Journal of Comparative Social Work*. 2015. № 2. P. 1—23.
14. Bönker F., Hill M., Marzanati A. Towards Marketization and Centralization? The Changing Role of Local Government in Long-Term Care in England, France, Germany and Italy. [S. p. : s. n.], 2010. P. 97—118.
15. Montin S. Local Government and the Market: The Case of Public Services and Care for the Elderly in Sweden. Country report Draft Presented at COST Action LocRef in Dubrovnik. [S. p. : s. n.], 2016. P. 87—102.
16. Wollmann H. Public and Personal Social Services in European Countries from Public/Municipal to Private and Back to Municipal and “Third Sector” Provision // *International Public Management Journal*. 2018. № 21(3). P. 413—431.
17. Buser M. Tracing the Democratic Narrative: Big Society, Localism and Civil Engagement // *Local Government Studies*. 2013. № 39(1). P. 3—21.
18. Thomas A. The Rise of Social Cooperatives in Italy // *Voluntas : International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. 2004. № 15(3). P. 243—255.
19. Bauer H., Markmann F. Models of Local Public Service Delivery: Privatization, Publication and Renaissance of the Cooperatives?. [S. p. : s. n.], 2016. P. 281—296.
20. Alscher M. Genossenschaften-Akteure des Markts und der Zivilgesellschaften. 2011. URL : www.fes.de/buergergesellschaften/publikationen/dokumente (date of using: 15.12.2019).
21. Warner E., Clifton J. Marketisation, public service and the city. The potential of Polanyan counter movements // *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*. 2013. № 7(1). P. 2—17.
22. Enjolras B., Salamon L., Sivesind K. H., Zimmer A. The Third Sector: A Renewal Resource for Europe, Summary of Main Findings of the Third Sector Impact Project. 2016. URL : www.thirdsectorimpact.eu (date of using: 19.12.2019).
23. Connection Social Services to Europe. About the European Social Network (ESN). September. 2019. URL : https://www.esn-eu.org/sites/default/files/publications/European%20Semester_Interactive.pdf (date of using: 25.12.2019).
24. Social Services for a Social Europe. European Social Network (ESN). European. Semester. 2020. URL : <https://www.esn-eu.org/publications/index.html> (date of using: 15.01.2020).
25. Lara Montero A., van Duijn S., Zonneveld N., Minkman M., Nies H. Integrated Social Services in Europe. European Social Network. Brighton. 2016. URL : <https://www.esn-eu.org/publications/index.html> (date of using: 19.12.2019).

26. Новак-Каляєва Л. Сучасні тенденції до конвергенції в концепціях державного управління // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2013. № 1. С. 29—41.

Статтю подано: 28.02.2020

Статтю схвалено: 19.03.2020

Nykolaieva Valentyna Ivanivna

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate professor, Associate professor of
the Department of Sociology of Management Donetsk*

State University of Management Ukraine

ORCID: 0000-0003-4594-303X

e-mail: valennik@gmail.com

THE IMPACT OF THE LATEST PUBLIC ADMINISTRATION CONCEPTS IN EU COUNTRIES ON THE DEVELOPMENT OF THE SOCIAL WORK SYSTEM

Problem setting. The development of modern professional public administration in the EU began with simple but strategic tasks, such as ensuring the stability of public authority and regulating basic social processes. Further differentiation has led to tasks of the social service provision of public concern to clients, prevention and assistance to people in social and other risks (poverty, unemployment, illness, etc.), that is, creating an effective social work system.

Recent research and publications analysis. Problems of public administration reform were investigated by foreign scientists: I. Banks, M. Buser, T. Berzel, P. Birkinshaw, G. Bouckaert, R. Foster, L. Fuller, T. Gabler, J. Ziller, M. Clark, J. Clayton, H. Margets, O. Mayers, S. Montin, M. Porter, F. Holger, K. Hood, W. Weiss, F. Schnapp, J. Schumpeter and others. Among domestic scientists should be distinguished G. Androshchuk, O. Bandurka, Y. Bytiak, B. Beschasyi, M. Hnydiuk, O. Vlasenko, V. Yevdokimenko, L. Melnichuk, Y. Mykhailuk, I. Kolosovska, E. Legeza, M. Pukhtynskyi, G. Pisarenko, V. Tymoshchuk, H. Khachaturian and others.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. Despite the considerable number of scientific works, the study of the of the European countries' experience on the outlined issues, as well as the aspects of theoretical and practical instruments of public administration of the social work system, is of particular importance. The purpose of the article is to analyze and identify the results of the impact of the latest of public administration concepts in EU countries on the development of social work system and identify positive practices for further implementation in the national reform of public administration in the social sphere.

Paper main body. The European model of deinstitutionalization (DI) of the system of social work and support for vulnerable groups is considered to be the most balanced and effective today, especially in the first place, with orphaned children and children deprived of parental care. The development of public administration and the improvement of its mechanisms: legal, socio-economic, organizational, informational and others contributed to the development of this model. It is public administration that has played a dominant role in reforming the social work system with families with children.

At the same time, social policy measures, based on the theory of the state welfare, that is, creating favorable, equal living conditions, ensuring social justice for all segments of the population were implemented at the state, regional and local levels.

Simultaneously application of innovative management practices and standard procedures in public administration challenges the value of social work, transferring social services it into more regulatory practices.

Therefore, modern European society wants to reduce its influence in the social sphere under the pretext of guaranteeing more individuality and self-determination to citizens. In addition, the modern state promises to keep state responsibility as the lowest, as well as to develop new forms of distribution of social services in the context of NPM – New Public Management philosophy.

The author analyzes the dissemination of neoliberal political beliefs and principles of the New Public Management (NPM) in European countries from the early 1980s and up to the present day, which has significantly influenced the institutional and operational environment in the provision of social services.

For social work, a new political strategy may be a growing danger. Namely, the term “social work” can be replaced by the term “social services”. The European trend in this direction is clearly traced and leads to many formulations of “Service Principles” and “Service Standards” (for example, in the UK, Czech Republic, Slovakia, etc.). This can cause social work to lose its political and critical function and get positive focus in return.

Thus, public and social service institutions, stimulated by the liberalization of the EU market, have been radically restructured through the corporatization, outsourcing and privatization of service provision.

Conclusions of the research and prospects for further studies. Therefore, New Public Management (NPM) concept implies decentralization of public administration, in order to modernize public administration of the social work system in Ukraine, it would be positive to use certain elements: modern information technologies, social partnership principles, methods and tools of the NPM concepts. The blind copying of European public administration reforms in the field of social services should be avoided now.

Thus, the organic introduction of market-based methods and principles of appropriate management has led to the definition of the main directions of adaptation to the current conditions of the existing public administration systems in the leading EU countries. It is about informatization, debureaucratization, decentralization, deconcentration (outsourcing), privatization and introduction of economic mechanisms of regulation of administrative processes and service administration, which can be introduced in the reform of the public administration of the social work system in Ukrainian society.

Key words: NPM – New Public Management; social work; social services; reform; social work system.

References

1. Avby, G., Nilsen, P., Dahlgren, M. A. (2014). Ways of Understanding Evidence-Based Practice in Social Work: Qualitative Study. *British Journal of Social Work*, Issue 44(6), pp. 1366-1383.
2. Khakett, S. (2001). Standarty sotsialnoy raboty i programmy podgotovki spetsialistov sotsialnoy sfery: videniye problemy. *Praktychna psykholohiya ta sotsialna robota*, № 4, pp. 9-11 [in Russian].

3. Horishna, N. (2017). Suchasni tendentsiyi rozvytku sotsialnoyi roboty ta pidhotovky sotsialnykh pratsivnykiv. *Social work & Education*, Issue 4 (2), pp. 8-22 [in Ukrainian].
4. Semyhina, T. V. (2015). Mizhnarodna sotsialna robota : hlobalni priorytety sotsialnoho rozvytku i nove vyznachennya sotsialnoyi roboty. *Visnyk Akademiyi pratsi i sotsialnykh vidnosyn Federatsiyi profspilok Ukrayiny*, № 1/2, pp. 6-11 [in Ukrainian].
5. Dominelli, L. (2010). *Social Work in a Globalising World*. Oxford: Polity Press. 224 p.
6. Lyons, K. (2006). Globalization and Social Work: International and Local Implications. *British Journal of Social Work*, Issue 36 (3), pp. 365-380.
7. Payne, M. (2008). *Globalization and International Social Work: Postmodern Change and Challenge*, Gurid Aga Askeland. Aldershot: Ashgate. 202 p.
8. Trygged, S. (2010). Balancing the Global and the Local: Some Normative Reflections on International Social Work. *International Social Work*, Issue 53(5), pp. 644-655.
9. Pollitt, C., Bouckaert, G. (2001). Evaluating Public Management Reforms: An International Perspective. *Revista Internacional de Estudos Politicos (Rio de Janeiro)*, № 3 (Especial), pp. 167-192.
10. Pollitt, C., Bouckaert, G. (2003). Evaluating Public Management Reforms: An International Perspective. In Wollmann, H. (Ed.). *Evaluation in Public-Sector Reform: Concepts and Practice in International Perspective*. Cheltenham ; Northampton: Edward Elgar. pp. 22.
11. Bommers, M., Scherr, A. (1996). Sozialarbeit als Exklusionsvermeidung, Inklusionsvermittlung und/oder Exklusionsverwaltung. In Merten, R. (Hrsg.). *Sozialarbeitswissenschaft – Kontroversen und Perspektiven*. Neuwied; Kriftel; Berlin: Luchterhand Verlag. pp. 93-119.
12. Erath, P. (2010). *Social Work in Europe – European Social Work*. European. URL : http://periodika.osu.cz/eris/dok/2010-02/article-social_work_in_eu.pdf.
13. Jessen, J. T. (2015). Public governance-constraints and challenges for social work practice. *Journal of Comparative Social Work*, № 2, pp. 1-23.
14. Bönker, F., Hill, M., Marzanati, A. (2010). *Towards Marketization and Centralization? The Changing Role of Local Government in Long-Term Care in England, France, Germany and Italy*. [S. p.: s. n.]. pp. 97-118.
15. Montin, S. (2016). *Local Government and the Market: The Case of Public Services and Care for the Elderly in Sweden. Country report Draft Presented at COST Action LocRef in Dubrovnik*. [S. p.: s. n.]. pp. 87-102.
16. Wollmann, H. (2018). Public and Personal Social Services in European Countries from Public/Municipal to Private and Back to Municipal and “Third Sector” Provision. *International Public Management Journal*, Issue 21(3), pp. 413-431.
17. Buser, M. (2013). Tracing the Democratic Narrative: Big Society, Localism and Civil Engagement. *Local Government Studies*, Issue 39(1), pp. 3-21.
18. Thomas, A. (2004). The Rise of Social Cooperatives in Italy. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, Issue 15(3), pp. 243-255.
19. Bauer, H., Markmann, F. (2016). *Models of Local Public Service Delivery: Privatization, Publication and Renaissance of the Cooperatives?*. [S. p. : s. n.]. pp. 281-296.
20. Alscher, M. (2011). *Genossenschaften-Akteure des Markts und der Zivilgesellschaften*. URL : www.fes.de/buergergesellschaften/publikationen/dokumente.

21. Warner, E., Clifton, J. (2013). Marketisation, public service and the city. The potential of Polanyan counter movements. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, Issue 7(1), pp. 2-17.

22. Enjolras, B., Salamon, L., Sivesind, K. H., Zimmer, A. (2016). *The Third Sector: A Renewal Resource for Europe, Summary of Main Findings of the Third Sector Impact Project*. URL : www.thirdsectorimpact.eu.

23. *Connection Social Services to Europe. About the European Social Network (ESN)*. (2019). URL : https://www.esn-eu.org/sites/default/files/publications/European%20Semester_Interactive.pdf.

24. *Social Services for a Social Europe. European Social Network (ESN)*. (2020). URL : <https://www.esn-eu.org/publications/index.html>.

25. Lara Montero, A., van Duijn, S., Zonneveld, N., Minkman, M., Nies, H. (2016). *Integrated Social Services in Europe. European Social Network. Brighton*. URL : <https://www.esn-eu.org/publications/index.html>.

26. Novak-Kalyayeva, L. (2013). Suchasni tendentsiyi do konverhentsiyi v kontseptsyakh derzhavnoho upravlinnya. *Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*, № 1, pp. 29-41 [in Ukrainian].

Paper submitted: 28.02.2020

Paper accepted: 19.03.2020

Цитування: Николаєва В. І. Вплив новітніх концепцій державного управління в країнах ЄС на розвиток системи соціальної роботи // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 1 (62) : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2020. С. 158—170. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.62.2020.205829>).

Citation: Nykolaieva, V. I. (2020). The impact of the latest public administration concepts in eu countries on the development of the social work system. *Efficiency of Public Administration*, Issue 1 (62), pp. 158-170. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.62.2020.205829>).